

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Г.П. Скляр
(підпис)

30.06.2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Метафізика економіки»
Освітньо-наукова програма	«Економіка» <i>(назва)</i>
спеціальність	051 Економіка <i>(код, назва спеціальності)</i>
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки <i>(код, назва галузі знань)</i>
ступінь вищої освіти	доктор філософії <i>(молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)</i>

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри від 30.06.2023 р., №10

Полтава – 2023

Укладач програми:

Шуканов П. В., д. геогр. н., доцент, професор кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-наукової програми
«Економіка»

Т. А. Костишина

(підпис)

30.06.2023 р.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік коментентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	7
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	9
Розділ 5. Система оцінювання знань аспірантів	15
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	16
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	19

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни
«**Метафізика економіки**»

Місце в структурно-логічній схемі підготовки	<i>Пререквізити:</i> Філософія науки і методи наукових досліджень. <i>Постреквізити:</i> Інноваційна економіка, Ефективність управління трудовими ресурсами
Мова викладання	українська
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс/семестр вивчення	1/2
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	3/2
Денна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість: 2 семестр - 90.	
- лекції: 16.	
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 14.	
- самостійна робота: 60.	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): ПМК (залік).	
Заочна форма навчання:	
Кількість годин: – загальна кількість:	
8- лекції:	
4- практичні (семінарські, лабораторні) заняття:	
78 - самостійна робота:	
- вид підсумкового контролю (ПМК, екзамен): залік	

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою навчальної дисципліни є набуття теоретичних знань, вмінь та практичних навичок аспірантів у питаннях методології досліджень взаємозв'язку між глобальною стратегією сталого розвитку та трансформацією економіки і сфери менеджменту в умовах формування постіндустріального суспільства.

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
<p>ЗК01. Здатність абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;</p> <p>ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору і з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;</p> <p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей;</p>	<p>ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>ПРН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>ПРН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p>

<p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції</p>	<p>ПРН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>
---	---

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.

Тема 1. Методологічні основи метафізики економіки.

Актуальність вивчення метафізики в контексті взаємодії суспільства і природи. Загальне поняття про метафізику. Метафізика як вчення про загальні принципи буття та пізнання Істини. Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. Натурфілософія та метафізика Аристотеля (384 – 322 рр. до Р. Х.). Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. Світогляд людини і форми пізнання світу. Метафізика та міфологія у контексті оккультизму. Сакральне пізнання світу і два взаємопов'язаних об'єкта та джерела інформації. Метафізика як методологія та наука розкриття трансцендентного значення Суцього. Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.

Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи.

Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. Прояви негативного впливу економіки на природу і суспільство. Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-економічних систем. Взаємозв'язок об'єкту та суб'єкту метафізики економіки. Значення Традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. Метафізичні передумови глобальних проблем людства та економічної кризи. Онтологічні та гносеологічні передумови розуміння суспільно-економічної кризи та можливості її подолання. Метафізичні особливості глобально-олігархічного менеджменту. Вплив оккультно-містичної олігархії на просторову організацію суспільно-економічних систем. Метафізика як спосіб концептуалізації всесвітньо-історичного досвіду пізнавальної діяльності людини. Метафізичне значення глобальних Цілей сталого розвитку для подолання суспільно-економічної кризи. Метафізика і мова економіки (семантика та етимологія слова).

Тема 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.

Географічні та історичні передумови формування економічного мислення. Метафізика Декарта і свобода економічного мислення людини. Система економічних знань та фактор «невидимої руки» ринку за вченням А. Сміта. Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бенґама. Метафізичний образ Номо Економісус («людина економічна») в умовах індустріального суспільства. Соціальні аспекти філософії економіки та суспільно-економічні відносини. Характеристика господарської системи за В. Зомбартом. Актуальність метафізики на початку ХХІ ст. в контексті Абсолютної Істини та можливості вічного життя. Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику знедолених». Метафізичні центри управління світом та економічним розвитком в умовах переходу до постіндустріального суспільства.

Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.

Тема 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.

Проблеми ресурсозабезпеченості та сталості суспільно-економічних систем. Світова економіка та екологізація життя суспільства. Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації. Метафізичний взаємозв'язок Цілей сталого розвитку суспільства та економіки. Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки. Геопросторові рівні сучасних ринків товарів та послуг. Особливості формування глобального цивілізаційного простору та постіндустріальної моделі економічного розвитку. Метафізична стратегія переходу до нової макрорегіональної (міжнародної) структури світової економіки. Трансформація національно-державних та регіональних економік в умовах глобальної кризи. Значення метафізики для формування і сталого розвитку локальних суспільно-економічних систем.

Тема 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.

Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства. Діалектика матеріального та духовного в європейській та українській традиції. Свобода, духовна ієрархія, рівність та справедливість. Методи дослідження першоначал суспільно-економічного життя. Ідея особистості в традиційній, модерній та постмодерній європейській філософії. Українські витoki метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки. Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка. Світоглядний закон розвитку людини: «Особистість – принцип буття». Ігнорування принципу духовної ієрархії – головна причина соціально-економічної кризи. Ціннісне судження «кожна людина – особистість». Принцип доповнюваності та значення метафізичної теорії особистості для розвитку економіки.

Тема 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавсесвіту та цифровізації суспільства.

Зміна парадигми буття/життя людини і суспільства в умовах кризи. Необхідність формування особистісної парадигми буття. Парадигма суспільно-економічного буття людини. Основні характеристики знеособленої парадигми життя людини. Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту. Актуальність питання про екологічний слід людини і суспільства. «Знеособлена парадигма буття людини» та «особистісна парадигма буття людини». Внесок І. Франка у розв'язання проблем знеособленого буття людини. Закономірний процес реалізації у суспільстві якостей панівного типу людини. Метафізичні та концептуальні персонажі як суб'єкти реалізації особистісної соціально-економічної традиції. Концептуальні персонажі навчально-виховного процесу в суспільстві та освіті. Метавсесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 Тематичний план навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.					
Лекція 1. Методологічні основи метафізики економіки. 1.Актуальність вивчення та загальне поняття про метафізику. 2.Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. 3.Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. 4.Метафізика та міфологія у контексті оккультизму. 5.Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.	2	Практичне заняття 1. Методологічні основи метафізики економіки. 1.Актуальність вивчення метафізики в контексті взаємодії суспільства і природи. 2.Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. 3.Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. 4.Сакральне пізнання світу і два взаємопов'язаних об'єкта та джерела інформації. 5.Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.	2	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1)Історія метафізики як науки та методології наукового дослідження. 2)Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. 3)Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи. 1.Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. 2.Взаємозв'язок об'єкту та суб'єкту метафізики економіки. 3.Метафізичні передумови глобальних проблем людства та економічної кризи. 4.Метафізичні особливості глобально-олігархічного менеджменту. 5.Метафізика і мова економіки (семантика та етимологія слова).</p>	2	<p>Практичне заняття 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи. 1.Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-економічних систем. 2.Значення Традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. 3.Метафізичні передумови глобальних проблем людства та економічної кризи. 4.Метафізика як спосіб концептуалізації всесвітньо-історичного досвіду пізнавальної діяльності людини. 5.Метафізичне значення глобальних Цілей сталого розвитку для подолання суспільно-економічної кризи.</p>	2	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1)Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. 2)Значення Традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. 3)Онтологічні та гносеологічні передумови розуміння суспільно-економічної кризи та можливості її подалання.</p>	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Лекція 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.</p> <p>1.Метафізика Декарта і свобода економічного мислення людини. 2.Система економічних знань та фактор «невидимої руки» ринку за вченням А. Сміта. 3.Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бентама. 4.Метафізичний образ Номо Economicus («людина економічна») в умовах індустріального суспільства. 5.Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику знедолених».</p>	2	<p>Практичне заняття 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.</p> <p>1.Географічні та історичні передумови формування економічного мислення. 2.Система економічних знань та фактор «невидимої руки» ринку за вченням А. Сміта. 3.Метафізичний образ Номо Economicus («людина економічна») в умовах індустріального суспільства. 4.Актуальність метафізики на початку ХХІ ст. в контексті Абсолютної Істини та можливості вічного життя. 5.Метафізичні центри управління світом та економічним розвитком в умовах переходу до постіндустріального суспільства.</p>	2	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <p>1)Метафізика Р. Декарта і свобода економічного мислення людини. 2)Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бентама. 3)Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику знедолених».</p>	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.					
<p>Лекція 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.</p> <p>1.Проблеми ресурсозабезпеченості та сталості суспільно-економічних систем.</p> <p>2.Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації.</p> <p>3.Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки.</p> <p>4.Геопросторові рівні сучасних ринків товарів та послуг.</p> <p>5.Метафізична стратегія переходу до нової макрорегіональної (міжнародної) структури світової економіки.</p>	4	<p>Практичне заняття 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.</p> <p>1.Світова економіка та екологізація життя суспільства.</p> <p>2.Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки.</p> <p>3.Геопросторові рівні сучасних ринків товарів та послуг.</p> <p>4.Особливості формування глобального цивілізаційного простору та постіндустріальної моделі економічного розвитку.</p> <p>5.Метафізична стратегія переходу до нової макрорегіональної (міжнародної) структури світової економіки.</p>	2	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <p>1)Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації.</p> <p>2)Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки.</p> <p>3)Трансформація національно-державних та регіональних економік в умовах глобальної кризи.</p>	10

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Лекція 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.</p> <p>1.Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства.</p> <p>2.Діалектика матеріального та духовного в європейській та українській традиції.</p> <p>3.Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки.</p> <p>4.Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.</p> <p>5.Принцип доповнюваності та значення метафізичної теорії особистості для розвитку економіки.</p>	2	<p>Практичне заняття 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.</p> <p>1.Діалектика матеріального і духовного в європейській та українській традиції.</p> <p>2.Ідея особистості в традиційній, модерній та постмодерній європейській філософії.</p> <p>3.Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки.</p> <p>4.Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.</p> <p>5.Принцип доповнюваності та значення метафізичної теорії особистості для розвитку економіки.</p>	4	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <p>1)Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства.</p> <p>2)Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки.</p> <p>3)Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.</p>	

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<p>Лекція 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавсесвіту та цифровізації суспільства.</p> <p>1.Парадигма суспільно-економічного буття людини.</p> <p>2.Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту.</p> <p>3.Актуальність питання про екологічний слід людини і суспільства.</p> <p>4.Метафізичні та концептуальні персонажі як суб'єкти реалізації особистісної соціально-економічної традиції.</p> <p>5.Метавсесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.</p>	4	<p>Практичне заняття 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавсесвіту та цифровізації суспільства.</p> <p>1.Зміна парадигми буття/життя людини і суспільства в умовах кризи.</p> <p>2.Основні характеристики знеособленої парадигми життя людини.</p> <p>3.«Знеособлена парадигма буття людини» та «особистісна парадигма буття людини».</p> <p>4.Метафізичні та концептуальні персонажі як суб'єкти реалізації особистісної соціально-економічної традиції.</p> <p>5.Метавсесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.</p>	2	<p>Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором):</p> <p>1)Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту.</p> <p>2)Концептуальні персонажі навчально-виховного процесу в суспільстві та освіті.</p> <p>3)Метавсесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.</p>	10
Разом	16		14		60

Розділ 5. Система оцінювання знань аспірантів

Таблиця 5. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни

Назва модулю та теми:	Види робіт			Максимальна кількість балів
	Практичні завдання	Самостійна робота	Тестування	
Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.				
Тема 1. Методологічні основи метафізики економіки.	6	6	4	16
Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи.	7	6	4	17
Тема 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.	7	6	4	17
Поточний та модульний контроль:	20	18	12	50
Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.				
Тема 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.	6	6	4	16
Тема 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.	7	6	4	17
Тема 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавсесвіту та цифровізації суспільства.	7	6	4	17
Поточний та модульний контроль:	20	18	12	50
Підсумковий контроль – ПМК (залік).	-	-	-	-
Разом:	40	36	24	100

Таблиця 6. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні:

1. Базилевич В. Д. Метафізика економіки: Монографія / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2007. – 718 с.
2. Економічна теорія у новітньому методологічному дискурсі. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2019/02/5.pdf>.
3. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки / За ред. З.І. Галушки / А.А. Антохов, З.С. Варналій, Р.Р. Білик, Г.М. Поченчук та ін. Чернівецький національний університет. Чернівці. 2020. 408 с.
4. Історія метафізики як науки про речі, спосіб з'ясування світоглядних питань. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12789/>.
5. Культурні сенси економічних систем. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/252823/250115>.
6. Метафізика. Проф. Євген Онацький. URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/second_book/part3.pdf.
7. Метафізика суспільного й особистісного буття в контексті Європейської та Української традиції: історико-філософський аналіз. / В. О. Сабадуха. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Львів – 2021. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/aref_sabadukha.pdf.
8. Переподсилкове знання метанаукового рівня як елемент методологічного забезпечення Української економічної науки. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/3.pdf>.
9. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Матеріали IV

Міжнародних філософсько-економічних читань (18–20 травня 2011 року, Львів) / Редколегія. Відп. секретар З. С. Скринник. – Львів, 2011. – 435 с. URL: <http://kk.nau.edu.ua/article/1369>.

10. Цифровізація суспільства. / Джуліан Скотт. URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/tsyfrovizatsiya-suspilstva>.

11. Шуканов П. В. Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-географічних систем у старшій та вищій школі / Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти: кол. монографія / за наук. ред. Л. П. Вішнікіної. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 41–64. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19702/1/Компетентнісне%20навчання%20та%20викладання%20географії.pdf>.

12. Шуканов П. В. Суспільно-географічні особливості та метафізичні передумови глобальної кризи. // Часопис соціально-економічної географії: Том-13. №2 (2012). URL: <https://periodicals.karazin.ua/socsecongeo/article/view/6589>.

13. Шуканов П. В. Фінансово-економічна глобалізація в умовах формування універсального метафізичного простору // Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 22–25. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13142/1/297-2082%20Проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20фінансової%20Осистеми%20в%20сучасних%20умовах.pdf>.

14. Milena Dehn, Ella Needler and Jessica Palka (2023). Philosophy of Economics URL: <https://www.exploring-economics.org/en/discover/philosophy-of-economics-foundational/>.

15. Ricardo F. Crespo (2022). The Nature of the Economy. URL: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-02453-5>.

Додаткові:

16. Вплив війни на формування теоретичного підґрунтя та розробки практичних механізмів підвищення сукупних ресурсів домогосподарств у сільській місцевості. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/261/7251/15079-1?inline=1>.

17. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.

18. Сабадуха В. О. Метафізична теорія особистості як відповідь на виклики антрополого-глобальної катастрофи. Українське суспільство в пошуках відповідей на виклики сучасності: світоглядний рівень осмислення: матеріали Всеукр. наук.-теор. конф. (м. Одеса, 18–19 черв. 2020 р.). Одеса: Фенікс, 2020. С. 21–26.

19. Сабадуха В. О. Пріоритет духовного над матеріальним як онтологічна засада життєдіяльності людини і суспільства. Практична

філософія. 2014. №3. С. 153–160.

20. Сабадуха В. О. Світоглядні засади розвитку інформаційного суспільства. Юриспруденція та проблеми інформаційного суспільства: зб. матеріалів Проблемно-наук. міжгалузевої конф. (Надвірна; Яремча, 25–27 трав., 2016 р.). Надвірна; Яремча. 2016. С. 59–62.

21. Ricardo F. Crespo (2022). Metaphysics, Ontology, and Metaphysical Theories. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-02453-5_2.

22. Ricardo F. Crespo (2022). The Metaphysics and Ontology of the Economy. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-02453-5_4.

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів –відеутнє.
3. Дистанційний курс «Метафізика економіки», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі Центру дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).